

เวทีเรียนรู้ “คุณค่าและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสหกรณ์”

จุฑาทิพย์ ภัทราวาท¹

เกริ่นนำ :

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในครั้งนี้ได้จุดประกายความคิดมาจากที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีที่ผ่านมา โดยวัตถุประสงค์เป็นไปเพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิก คณะกรรมการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีโอกาสหยิบยกประเด็นที่เป็นข้อสังเกต หรือความต้องการของสมาชิก มาพูดคุยเพื่อหาข้อสรุปและแนวทางการพัฒนา อันจะนำประโยชน์ไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการนำประโยชน์สู่สมาชิกสหกรณ์

ในฐานะที่เป็นวิทยากรในช่วงเช้าได้เริ่มเวทีเรียนรู้ด้วยการขอให้ผู้เข้าร่วมเวทีทั้ง 26 ท่านแนะนำตัวเองและช่วยกันกำหนดประเด็นสำหรับการพูดคุยในเวที ซึ่งมีทั้งสิ้น 10 ประเด็น ได้แก่

1. ทำอย่างไร...จึงจะให้มีระบบการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงสมาชิก (สมาชิกทั้งผู้กู้ – ผู้ออม)
2. แนวทางการแก้ปัญหาหนี้สินของสมาชิก
3. สหกรณ์มีเจตนารมณ์ และอุดมการณ์อย่างไร?
4. การขยายวงชำระเงินกู้สามัญให้มากขึ้นเพื่อบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจของสมาชิก
5. นโยบายอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับที่อยู่อาศัย ควรเป็นคนที่อัตราดอกเบี้ยประเภทอื่น
6. การชะลอการรับเงินฝากจากสหกรณ์อื่น
7. การทบทวนและเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการ
8. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ (service mind)
9. การพิจารณาขึ้นเบี้ยเลี้ยง / ค่าใช้จ่ายที่พักของคณะกรรมการ เหมาะสมหรือไม่?
10. มีความเหมาะสมหรือไม่ที่กรรมการจะเข้าไปช่วยเหลือ?

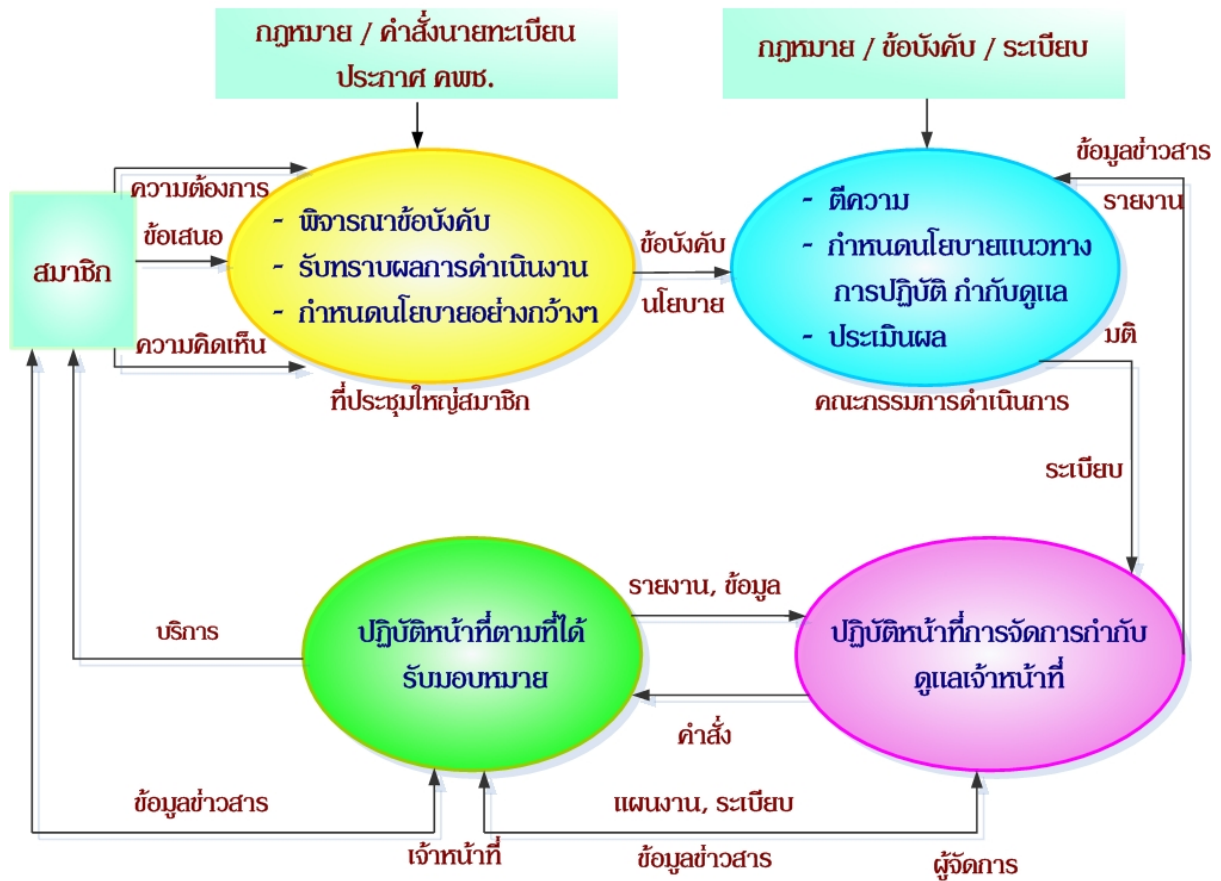
การนำความรู้ :

วิทยากรขอเริ่มเวทีด้วยการชวนกันคิดเรื่องสภาพและบทบาทของสหกรณ์ในฐานะที่เป็น “องค์กรของสมาชิก เพื่อสมาชิก โดยสมาชิก” และในฐานะที่เป็น “สถาบันการเงิน” ซึ่งได้ย้ำว่า หากสมาชิกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่เข้าใจในสภาพและบทบาทของ “สหกรณ์” อย่างแท้จริงแล้ว ก็จะไม่สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานสหกรณ์ได้อย่างเหมาะสม โดยได้ย้ำว่าสหกรณ์เป็น “นวัตกรรม” ขององค์การธุรกิจ ที่มุ่งในการนำคุณค่า(สหกรณ์)ผ่านกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อนำประโยชน์สู่สมาชิกและชุมชนลดหลักการพึ่งพาและร่วมมือกัน

¹ รองศาสตราจารย์ ระดับ 9 และผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในประเด็นหลักการบริหารจัดการสหกรณ์นั้น เวทีได้มีการพูดคุยถึงการมีส่วนร่วมของคน 3 ฝ่าย ตามกรอบแนวคิดของ Prof.Marvin A Shaars เรื่องการมีส่วนร่วมของบุคคล 3 ฝ่ายในการจัดการสหกรณ์ ได้แก่ สมาชิก คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการ

กระบวนการบริหารจัดการสหกรณ์ที่แสดงให้เห็นการมีส่วนร่วมของคน 3 ฝ่าย ในการบริหารจัดการสหกรณ์ ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กระบวนการบริหารจัดการสหกรณ์

ในส่วนของความรู้ด้านการเงินสหกรณ์นั้น วิทยากรได้นำเรื่องหลักการการเงินสหกรณ์ 10 ประการของ มาร์วิน เอ. ชาร์ส มาแลกเปลี่ยนในเวที เพื่อชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงของหลักการและแนวปฏิบัติด้านการเงินที่สำคัญๆ ได้แก่ การจำกัดอัตราเงินปันผล มูลค่าหุ้นในสหกรณ์ที่มีราคาคงที่ การเพิ่มทุนในการดำเนินธุรกิจ การมีเงินทุนอย่างเพียงพอ ฯลฯ พร้อมกันนั้นได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง 3 ฝ่าย ต้องมองความเชื่อมโยงระหว่างการเงินของสมาชิก การเงินของสหกรณ์ และระบบการเงินของประเทศ เนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์ถูกกำหนดให้เป็น “สถาบันการเงิน” ตามประกาศของกระทรวงการคลัง ตั้งแต่ปี 2526 ดังนั้น การดำเนินการใดๆ ในเรื่องการเงินสหกรณ์ ย่อมต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายสหกรณ์ กฎหมายแพ่ง / พาณิชย์ กฎหมายอาญา ประกาศของคพช. กฎกระทรวง ฯลฯ ซึ่งเรื่องนี้

เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ ซึ่งต้องมีความรอบคอบและมีแบบแผนการดำเนินงานอย่างมืออาชีพ

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ :

หลังจากผ่านกระบวนการนำความรู้โดยวิทยากรดังกล่าวมาข้างข้างต้นแล้ว ผู้เข้าร่วมเวทีจึงได้เปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยได้นำเอาประเด็น ข้อสังเกต ทั้ง 10 ประเด็นมาพูดคุย เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกัน โดยมีข้อสรุปที่น่าสนใจ ดังนี้

- การเรียนรู้ เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจบทบาท หน้าที่ และสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- ประเด็นเรื่องข้อมูล ข่าวสาร และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องของสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญ และสหภาพแรงงานยินดีให้การสนับสนุน
- ควรมีการศึกษาสำหรับแนวทางที่เหมาะสมในการขยาย โอกาสการมีส่วนร่วมสำหรับสมาชิกในการเลือกตั้งคณะกรรมการ
- การแก้ปัญหาหนี้สินสมาชิกรู้ ต้องพิจารณาความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น แนวทางหนึ่งที่สำคัญ คือ การให้ความรู้เพื่อปรับระบบคิด และพฤติกรรมของสมาชิก ควบคู่กับการดำเนินการ โครงการฯ

บทส่งท้าย :

เวทีเรียนรู้ในช่วงเช้าวันนี้ เสร็จสิ้นในเวลาที่ยังง่วงๆ และทุกคนได้ร่วมกันถ่ายรูปเป็นที่ระลึก ก่อนรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน โดยหลายๆ คนได้ทิ้งท้ายไว้ว่า... อยากให้ขยายวงสำหรับเวทีเรียนรู้ไปสู่นักสมาชิกรุ่นอื่นๆ ด้วย !